

szám.

tokat

csi.

ott a
 Duna
 hát :
 korcsoly-
 kedves
 ém ki
 gna a
 ebben
 Az ap-
 — Iró
 m. Ki-
 fogom
 e nin-
 mosság
 e idő-
 «Lap»-
 nyosan
 Nádor-
 . Már
 Forgó
 madár
 rit és
 e fog-
 rásával
 illető
 a csü-
 gásból.
 ap kö-
 att. Ha
 «jó»
 kime-
 része
 énylik.
 , anya,
 , rend,
 k be az

szére :
 ehlich-
 10 frt.
 (F. b.)

s ada-

ácsi.

eum-épület.

ter

VITORLÁS KORCSOLYÁZÁS. (Lásd a 47. lapon.)

XL. kötet, 3. szám.

Ara negyedévre 1 frt 40 kr.
 Megjelen hetenkint egyszer, 16 oldalon.

1891. január 18-án.

A PUSZTA HÁZ KINCSE.

— Elbeszélés. —

(Folytatás)

AZ ÖREG komornyik odább balagott, Imre pedig egészen meghatottan nézett az eltűnődező lámpás fénye után. Milyen hűséges jó ember! Ebben a rettentő időben neki indul a pusztának, hogy gazdáját keresse. Bizony akár még magát is baj érheti, mert a sötétben eltévedhet a sik pusztaságon, mely itt messze vidékre elterül. De Mihály gazda, ki közben visszatért a ház felé, erről megnyugtatta Imrét.

— Attól nem köll félni, ismeri Gergely ezt a vidéket, itt él már hatvan esztendeje. De hogy hiába indult utra, az bizonyos. Ha azok a lovak elragadták a kocsit és letértek az utról, hol találja meg egy hitvány lámpással a nagy pusztán? Gonosz história, nagyon gonosz história.

Éppen ekkor jött ki a mama is a szobából, hogy utána nézzen, mit csinál Imre ide kint oly sokáig. Neki is mindjárt elmondták az ujságot.

— Jaj Istenem, csak nem történt igazán baja a szegény gróf urnak?

— Ne gondoljunk mindjárt a legroszabbra, szólt a vén Mihály biztatólag. Ismerem Gergelyt, ő mindig nagyon ijedős volt. Meglehet, hogy semmi baj sincs, csak ő képzelte.

— Én itt várni fogok még egy kicsit, szólt Imre. Hátha látom a gróf ur kocsiját, mikor haza tér.

— Akkor jelentsd mindjárt, szólt az anyja. Nem tudnék nyugodtan aludni, ha azt kellene hinnem, hogy baja történt.

Imre tehát ott maradt és leste, nem lát vagy hall-e valamit. Sokáig nem látott és hallott egyebet a villámlásnál és mennydörgésnél, de egyszerre aztán mintha zörgetett volna valaki a kapun.

— Ez bizonyosan az öreg Gergely, gondoló Imre. De nem látom a lámpását... talán kialudt. Valjon mi hirt hozott?

Szaladt a kapuhoz és kinyitotta. Be is osont valaki, de nem az öreg komornyik. Imre majd fölkiáltott meglepetésében. Megijedni nem ijedhetett meg, mert aki belépett, az egy leányka volt, nem nagyobb Imrénél.

— Nini, hát te ki vagy? Mit akarsz? kérde Imre.

A leányka meglehet nem is hallotta ezt a kérdést, mert ugyancsak sietett a száraz eresz alá. Nem is csoda, vékonyka ruhácskájáról, mely egészen hozzá tapadt a testéhez, csurgott a víz: a kendőcske, mellyel a feje be volt kötve, rá volt tapadva a karjára. Siralmasan tönkre volt ázva az istenadta.

Imre utána ment a tornácra és újra kérdezni akarta, de a kis leány nem várta ezt meg, hanem sürgetősen esdeklő hangon mondá:

— Kérem szépen... vezessen engem az asszonyához, aki itt lakik.

— Kihez? A mamához?

— Ha mamája, hát ahhoz.

— De hiszen ilyen lucskosan be sem mehetsz a szobába. Ugyancsak megáz-tál! Honnan jösz? És mit akarsz?

— Azt majd megmondom a mamájának. Oh, kérem, vezessen hozzám, nagyon sietős a dolgom.

— Na, már ha sietős is, de legelőször kissé meg köll száritgatnod a ruhádat, hiszen bele betegszel, csupa merő víz vagy. Jőjj a konyhába, ott jó tűz van... majd szólok a mamámnak.

Megindultak a konyha felé s a jószívű Imre igazán megsajnálta a tönkreázott leánykát. Ennek már csakugyan nagy oka lehet, hogy ilyen időben utnak indul.

— Messziről jöttél? kérdé.

— Nem éppen... ámbár nem is egészen közletről... itt a pusztán jöttem végig. Vagy félóránnyira lehetett.

— No, az éppen elég ilyen záporban, mikor még felöltő sincs rajtad. No, állj ide a tűzhely mellé, mindjárt kihívom a mamát.

A mamával kijött Klári néni is, míg Palika már békecségesen aludt az ágyában. A mama és a néni nagyot néztek, mikor a siralmas képű idegen leánykát megpillantották.

— Nézd mama, ez a szegény kis leány kíván veled beszélni, szólt Imre.

— Jaj, szegény! Honnan jösz, hogy így lucokra áztál? szólt a mama részvétellel. Mi a bajod, mit kívánsz tőlem?

— Az atyám nagyon beteg... arra kérem, jőjjön hozzám.

— Én menjek hozzá? De hát miért és minek?

— Nincsen senki a házban... csak én magam vagyok... és atyám nagyon rosszul van... azt mondta, menjek és hívjak valakit, majd találom itt valahol

jó emberre, aki eljön velem. Ez volt az első ház, hát ide jöttem.

— Jól tetted. Ha szenvedőn kell segíteni, kötelességünk, hogy megtegyük, amit tehetünk. De hát hová való vagy? Ismerek mindenkit a faluban, de téged soha sem láttalak.

— Nem itt lakunk a faluban, hanem ott kint a pusztán házban.

Imre nagy szemeket meresztett. Halott ő már valamit erről.

— Oh, az elátkozott házban! morgogta magában.

Nem ügyelt senki az ő beszédére, anyja is egészen csak a kis leányra fordította figyelmét.

— Azon az elhagyott helyen vagy te magad egy nagy beteggel? Szegény gyermek! Mindjárt megyek veled. De előbb valami száraz ruhát kell öltened és legalább egy kis meleg tejet igyál.

— Oh kérem... csak siessünk... atyám egyedül fekszik ott...

— Sietünk, kedves gyermekem, de egy kis idő mégis bele telik. Imre, szaladj ki Mihályhoz és mondd meg neki, hogy fogjon be a kocsiba rögtön, álljon elő velem ide a kapuba.

Negyedóra nem telt bele, már utra készen volt minden. Az idegen kis leány, bár eleinte huzakodott, bizony jóízűen megvacsorált és jól esett neki, hogy száraz ruhát adtak reá. A mama elrendezte a ház dolgát s felkészült az utra, az öreg Mihály pedig már ott várt a kocsival a ház előtt.

A leányka, nagy türelmetlenségében, már előre beugrott a kocsiba, míg Ká-

dasné — Imre mamája — elbucsuzott övéitől.

— Ne várjatok engem, feküdjetek le, mert meglehet, hogy csak későn térhettek haza.

— De hogy aztán valami bajod ne essék, szolt Klári néni nehezen eltítkolt aggódással.

— Oh, ugyan mi bajom eshetnék?

— Hiszen nem mondom... de valami gonoszság is lappanghat ez alatt a furcsa hívás alatt. Ott kint a pusztán éjjel nem éppen bátorságos a járás.

— Velem lesz az öreg Mihály. Az tapasztalt és megbízható ember.

— No's, hát csak menj. A jó cselekedetnek én nem vagyok ellenzője.

Imre kissé meglepetve hallotta a néni szavait. Szinte mintha ő is olyanformán gondolkozott volna. Aggódott is, és mégis kívánta, hogy ne hagyják el a szenvedőt. A néni hát néha mégis eltalálja az igazat.

De még sem. A mamával köllene most mennie. Csakhogy persze nem tudja, milyen veszedelmes hely az, ahová a mama indul. De ő, Imre, tudja. Épp ezért oda is sugott a mamának:

— Mamácskám, én is veled megyek.

— Ugyan minek jönnél? Nincs ott szükség reád.

— Hátha mégis... Tudod... az a puszta ház olyan furcsa hirben áll... azt mondják, hogy elátkozott hely... és aki ott él, az valami titokzatos vén fősvény... nem is tudta senki, hogy leánya van... Hátha valami roszbán töri a fejét? Én nem ijedek ám meg tőle.

— Nincs itt mitől megijedni. Ne szedd a fejedet tele holmi együgyü babonák-

kal, amiket a faluban tudatlan emberek beszélnek. Menj aludni és ne törődjél olyannal, ami nem a te dolgod.

— Oh, de hátha valami veszedelem fenyeget ott?

— Attól te meg nem védenél, csak veled is bajom volna. De nem lehet itt arról szó. Egy haldokló szegény beteghez hívnak, teljesíteni köll felebaráti kötelességünket. Maradj te csak szépen itthon és iparkodjál, hogy amig oda járok, a néninek ne legyen rád panasza.

Ebbe Imrének bele köllött nyugodnia. De azt már mégis megtehetette, hogy kikísérte a mamát a kocsizhoz. Az eső már megszűnt, a felhők szétfoszlottak és fényes holdvilág ragyogott.

Éppen amint a ház elé értek a kocsizhoz, egy másik kocsi robogott elő az uton. A ház előtt megállt s a bakról egy még nem éppen öreg, igen előkelő ur megszólalt:

— Hova ilyen késő este, Kádasné asszony?

— Ah, a gróf ur! Hála Istennek, csak hogy megjött!

— Már miért ne jöttem volna meg?

— Nagyon aggódtunk a gróf ur miatt. Az öreg Gergely erre járt és azt beszélte, hogy talán baja történt a gróf urnak, el is indult lámpással, hogy kerresse.

— A vén tökfilkó! Mi szükség van arra, hogy ő aggódjék miattam?

— Oh, csak azért, mert olyan szörnyü égi háboru volt.

— Hát aztán? Volt annyi eszem, hogy megvártam a falusi állomáson, a mig elmúlt a zivatar. Az a vén oktondi

3. S
is oko
és ner
szeren

egy ic

beszél
hüség
tem...
öreg M
zon a

Azt
de el
megvá
mond
fösvén
esetrő

H

A Tis
Le is
No sz
Jöszt

Nénié
Ott m
De m
Apa t
Napok
Erdős.

Sziv-e
»Hajt
Mari
De sa
Édes
Nincse

is okosabban tette volna, ha otthon marad és nem rontja a ruháját az esőben. Na, szerencsés utat.

— Mind a két kocsi elrobogott s Imre egy ideig utánok bámult.

— Ez a gróf ur nem igen szépen beszélt az ő jó öreg szolgájáról, aki oly hűségesen gondolt reá. Ezt nem szerettem... mi jobban megbecsüljük a mi öreg Mihályunkat. Csak most jól vigyázzon a mamára.

Aztán bement a szobájába és lefeküdt, de el volt tökéelve, hogy nem fog aludni, megvárja, míg a mama hazatér és hirt mond az elátkozott pusztá házról, a vén fősvényről és erről az egész titokzatos esetről.

(Folytatása következik.)

ÜNNEPEK UTÁN.

(Képpel a 40—41. lapokon)

HALLOD-É te kompos fiu, gyere át,
Vidd a tulsó partra Ilkát, Katiczát!
A Tiszának jege már kiengedett,
Le is zajlott, útja tiszta:
No szaporán, kompos Pista,
Jöszte s vigyed a két kedves gyermeket!

Néniéknél voltak Tisza-Füreden,
Ott mulattak a kettős szent ünnepen.
De már mostan haza is kék menni tán —
Apa távol, édes mama
Napok óta van egymaga,
Erdőszelel, a komádi kis tanyán.

Sziv-epedve így esd a két kis leány:
»Hajtsd a kompod Pista szógám szaporán!«
Mari néni háza tája szép és jó —
De saját házunk köréhez,
Édes anyánk szerelméhez
Nincsen, nincsen semmi hozzáfogható!«

NYÁRY LŐRINCZ.

— Egy magyar hős története. *) —

AHIRES-NEVES Nyáry-nemzetiségnek, a mely még II. Géza király alatt nyert nemességét, legderekkabb sarja volt Nyáry Lőrincz. Kortársai őt hősiességeért s a törökökön nyert számtalan győzelméért a kereszténység oszlopának nevezték. Midőn 1551-ben Ahmet fővezér százezer emberrel bejött az országba, és a budai basa hatvanezer emberével egyesülvén, sorra elfoglalta Temesvárt, Lippát, Drégelt, Salgót, Magyarország egész nyugati fele a törökök kezébe került. Még csak az egy Szolnok daczolt a félhold hatalmával; ennek kapitánya pedig Nyáry Lőrincz volt.

Szolnokot legyőzhetetlen erősségnek tartották. Egyik oldalt a Tisza, a másodikon a beléje szakadó Zagyva, a harmadikon pedig ezt a két folyót összekötő csatorna védte. Voltak azonkívül hatalmas falai, erős sánczművei, ágyúkkal megrakott tornyai és bástyái, és tömredék lövő- és élelmiszere. Legnagyobb erőssége azonban a derék várkapitánynak hősi szelleme és vezéri jelessége, továbbá Nyáry hű hadnagyának, Pekry Gábornak, kipróbált bátorsága volt. A várat összesen 760 ember védte. Ezek között csak kevesen voltak magyarok; legnagyobb részök olasz, német és spanyol zsoldosokból állott.

Előbb Ali, a budai basa, szállotta meg Szolnok várát huszezer emberrel. Ő azt hitte, ekkora sereggel agyon nyomja azt a maroknyi népet, mely a várat vé-

*) Ezt a vonzóan irt történeti elbeszélést Radó Vilmos tanár engedte át a »Kis Lap« számára, abból a díszes kötetből, melyet »Magyar népmondák az ifjuság számára« címmel mostanában adott ki, szép színes képekkel díszesítve. Az élvezetes könyvet, mely a Lampel Róbert-féle czégnél jelent meg, ajánlom a jó olvasmány barátainak figyelmébe. F. b.

delmezte. Kevély üzenettel felszólította tehát Nyáryt, hogy ne vesztegesse hiába az embereket s adja át a várat. De a kapitány röviden azt üzenete vissza, hogy: soha! Erre a basa nyolcz álló napig szüntelenül lövöldöztette a várat minden oldalról s nagy álmélkodással tapasztalta, hogy a vár népe ekkora ostromnak még csak oda sem néz. Sőt Nyáry nehányszor kirontott a várból s a basa embereiben kegyetlen pusztításokat vitt véghez. Csak most látta Ali, kivel van dolga, s nagy sietve küldött Ahmet fővezérhez, hogy jöjjön azonnal segítségére.

Ez nem sokára meg is jelent egész tengernyi hadával, és a táborban levő hitsorsái oly éktelen örömkialtással fogadták, hogy mérföldekre elhallatszott. A sík földet köröskörül, a meddig a szem csak ellátott, a török harczások tarka tömegei borították. Mint a sűrű erdő meredezett a tömérdek lándzsa, s az ezernyi ezer társzékér és sátor a távol ködében veszett el a szemkör szélén. S amint a fővezér végig lovagol a rengeteg táboron, és megszólalt a sok csengetyű, harsogott a rézkürt, pergett a dob, vad ujjongásba törtek ki a dandárok, tomboltak és nyerítettek a paripák, kóválygott és nyüzsgött a beláthatatlan sokaság: Szolnok várórsége, mely a falakra gyült volt, bizony csüggedezni kezdett.

Nyáry aggodalommal vette észre embereinek ezt a hangulatát. Csakhamar maga köré gyűjtötte és lelkes beszédjével annyira felbuzdította őket, úgy fel tudta bennök szítani a harci lelkesedés tüzeit, hogy ott nyomban megesküdtek az egy élő Istenre, hogy inkább örömmel eltüri mindenike a halált, semhogy a várat feladják. De már rövid egy pár nap mulva kitünt, hogy szalmaláng volt ez a lelkesedés. A titkos összeesküvés, a tervezett lázadás félreismerhetetlen

jelei mutatkoztak a várórségben. A törököknek sikerült az idegen zsoldosokhoz leveleket juttatni, a melyekben eget-földet ígértek nekik, ha a kapitányt a vár átadására kényszerítik, és a legborzasztóbb dolgokkal rémitgették őket, ha az ellenállást folytatják.

A zsoldosok titkos tanácskozásaiokon elhatározták, hogy a várat az ellenségnek át nem adják ugyan, mert félték, hogy a törökök még felkonczolják vagy rab-ságba viszik őket, hanem, hogy titkos utakon kilopózkodnak Szolnokból. Azonnal el is küldtek három olasz zsoldost, hogy tudassák ezt az elhatározásukat a kapitánnyal. Nyáry parancsot adott hogy tüstént vessék börtönre azt a három olasz katonát. De nem volt, aki parancsát teljesítse, mert emberei egytől-egyig mind ellene esküdtek. Hiába volt Nyáry minden fenyegetése, minden rábeszélése, hiába rimánkodott nekik könyező szemekkel, hogy álljanak el végzetes szándékuktól — kéro hangja elveszett az összeesküvők vad zajában, akik végig sem akarták őt hallgatni.

— No hát halljátok meg utolsó szavam, szólta a kapitány mennydörgő hangon, karját fenyegetőleg fölemelve. Az Isten szent nevére esküszöm, hogy el nem hagyom e várat! Ha egyes-egyedül is, de kötelességem hű teljesítésében itt fogok meghalni. Azonban ti sem szabadultok innen, hanem elpusztultok mind egy lábíg, csakhogy nem mint becsületes katonák, hanem mint alávaló, hitvány árulók, akiket elkárhoztat és utálattal említ a világ a jelenben és jövőben mind örökké. Más szavam hozzátok nincsen!

De mind ennek semmi hatása nem volt. Csak az egy Pekry Gábor állott oda Nyáry mellé és szent hittel fogadta szintén, hogy jóban, roszbán hű társa és osztályosa lesz a kapitánynak és vele együtt akar elesni a vár védelmezésében

Amint beesteledett, az összeesküvők készülődni kezdtek a szökésre. Egy csapat beállított Nyáry Lőrinczhez és követe a kulcsokat ahhoz a titkos uthoz, mely a Zagyva medre alatt vezetett ki a szabadba s mely sok vasajtóval és rácskapuval volt elzárva. De a kapitány kijelentette, hogy amíg ő él, azokat a kulcsokat egy gyáva áruló sem kapja meg. S midőn egy közülök kilépett, hogy vezére ellen kezét fölemelje, Nyáry kardot rántott s egy csapással levágta a vakmerő zsoldos karját. Most neki rontottak bősziúltén mindnyájan, a földre teperték, és csak Pekry elszánt magatartása mentette meg a haláltól. Az árulók pedig fogták a kulcsokat és siettek a vár piaczára, ahol társaik már türelmetlenül várták őket. Nyáry Lőrincz pedig, noha a dulakodásban négy sebet is kapott s egész teste össze volt törve, mégis kivitette magát egy erkélyre, mely a piacra szolgált, s onnét még egyszer intette megható beszédben az összeesküvőket, ne kövessék el ezt a gyalázatos tettet. És csakugyan huszan, kiknek keblében a becsület utolsó szikrája még ki nem aludt, visszatértek bűnbánólag derék vezérökhöz, aki őket úgy fogadta, mint az atya szokta megtért gyermekét; a többi pedig galádul megszökött.

Éjfél után egy óra volt, midőn Nyáry, Pekry Gábor kíséretében, kiment a várpiacra, ahol együtt volt az a husz ember, akik magokat önkénynt hősi halálra szánták.

— Atyámfiai, így szólott hozzájuk, abban a nagy bubánatban, a melyet nekem társaitok okoztak, nagy vigasztalásomra van, hogy ti visszatértetek a kötelesség utjára, hogy készek vagytok vértanu-halállal kiköszörülni azt a csorbát, melyet ők a magyar név becsületén ejtettek. Hiába akarnálak titeket ámitani; ti épp úgy tudjátok, mint én, hogy számunkra

nincs menedék, nincs más ut. csak a dicsőséges halál. Kössünk tehát szövettséget életre-halálra, hogy egyik a másikért harcol iná szakadtáig, élete fogytaig!

Mély meghatottsággal emelték a hősök jobbokat az égre, úgy fogadták, hogy egymástól az életben el nem válnak többé. Erre a vezér kijelölte kinek-kinek a helyét, ha az ellenség reggel az ostromot megújítja. Majd előhozatott ételt és italt és embereivel együtt vidáman lakomázott, hogy a nagy munkára erőt szerezzenek. Aztán kiki a szobájába ment, hogy Istene előtt lelkét kiöntse. Mikor ez is megtörtént, Nyáry felöltötte legpompásabb diszruháját, tüzőjébe tette a vár kulcsait, fogta a zászlót, a melyet már annyi fényes győzelemben fennen lobogtatott volt, s úgy jelent meg hű társai körében.

Alig hasadt a hajnal, a törökök már is lődözni kezdtek Szolnokot roppant erővel. A várbeliek pedig alig-alig viszonozták a tüzet, aminek a török fővezér csakhamar megsejdité az okát és tüstént parancsot adott az általános ostromra. Vad ordítással tódult az ellenség özöne egész a várfalig. E pillanatban elsütteté Nyáry az ágyukat, melyek mind ugyanegy pontra voltak irányozva, ahol legsűrűbb volt a tömeg. A pusztítás rettetes volt. Meghökkenve állott az ellenség egy darabig, hogy annál nagyobb dühvel rontson a várnak.

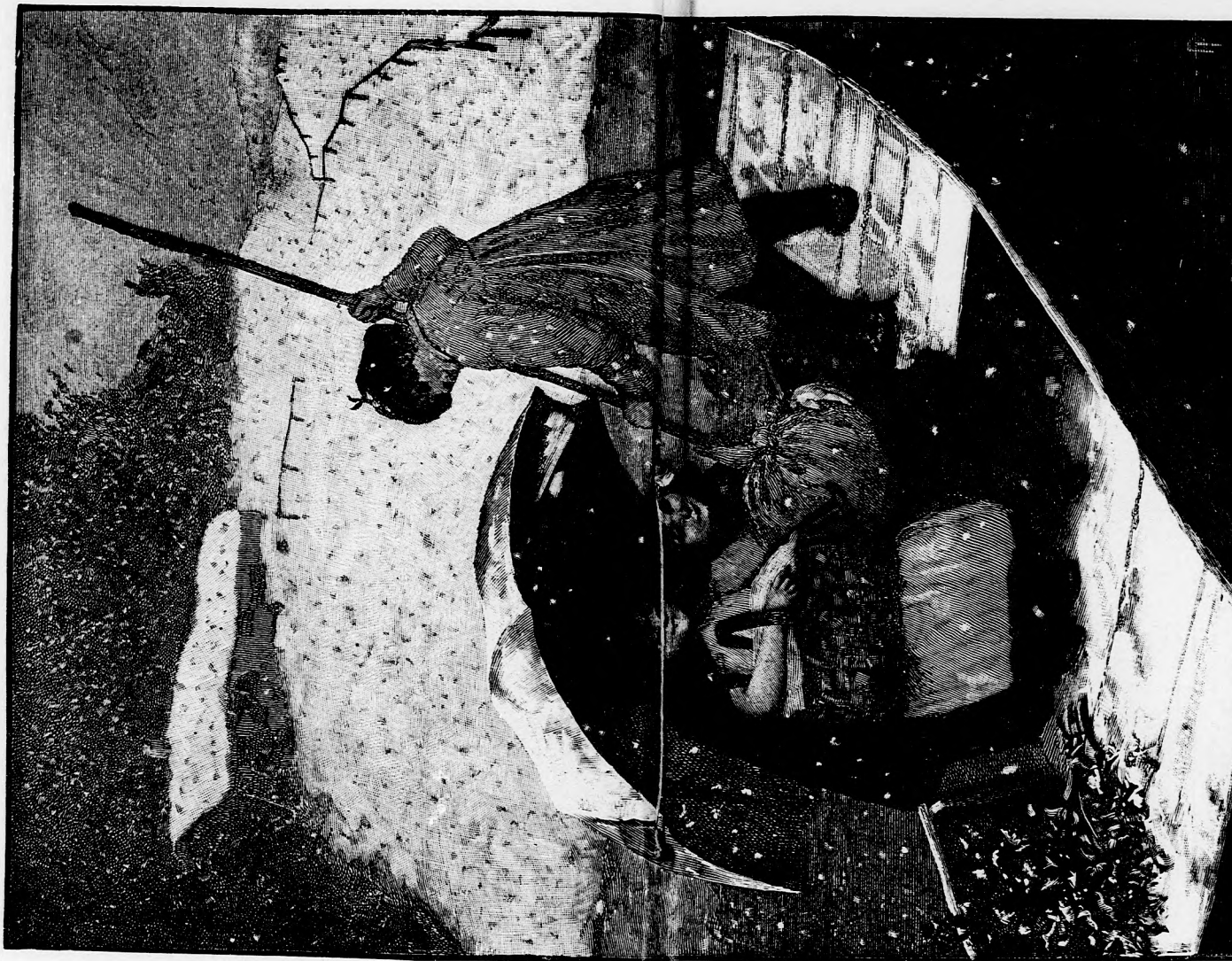
Nyáry a várkapu előtti téren állott Pekry Gáborral a legnagyobb ágyu mellett. Egyszerre csak hallják hátuk mögött a vad »Allah«-kiáltást. Az ellenség bejutott a várba a Tisza felőli részen, ahol emberek nem védték. A kapitány kürtjébe fuj, s e jelre köréje gyűlnek hősei mind. Most megnyílik a kapu két szárnya, és tódul be rajta a török mint az árviz, mely a gátat lerontotta. E pillanatban Pekry elsüti a

nagy ágyut, amely lánczokkal, vas- és ólomdarabokkal volt megtöltve. Irtózatossá jalkiáltás rendíti meg a levegőt. Egész sorokat elsepert ez az egy ágyu. De a holtak halmain át rohan boszuvágytól lihegve az ellenség s elnyomja tömegével a szolnoki hősokeket. Ezek még térdre rogyva, még haldokolva is osztják a halálos csapásokat. Nyáry tizenhét sebből vérezve roskadt össze. Oldalán feküdt Pekry Gábor, kit eltemetett dőltségben a nagy ágyu, mellettök pedig hős társaik, körülvéve a legyilkoltak testhalmaitól.

Mekkora volt a törökök csodálkozása, mikor a várba bevonulva látták, hogy a várórség összesen huszonkét emberből állott! Ali, ki az ellenségben is nagyra becsülte a bátorságot, parancsot adott, hogy Nyáryt tisztességesen temessék el. De midőn őt a holtak közül kikeresték, kitűnt, hogy még nem fogyott ki belőle végkép az élet. Sikerült is őt nemsokára eszméltre hozni s mivel érette nagy váltságdíjat reméltek a törökök, minden lehetőt elkövettek, hogy fölépüljön. Alig javult valamennyire az egészsége, elvitték Temesvárra, onnét pedig, mikor egészen meggyógyult, Konstantinápolyba.

Már az uton sok nélkülözést, kínzást és megaláztatást kellett Nyárynak szenvednie. De mindez semmi sem volt ahhoz képest, ami reá Törökország fővárosában várt.

Egy ólba zárták, a melybe a szerencsétlen, aki magas termetű s igen kővér ember volt, beférni is alig fért, mozogni meg éppen nem tudott. »Majd tesz-

én arról», szólt gunyosan a tömlöcztartója és állott is szavának. Annyit éhezette foglyát s oly súlyos munkát végez-

tetett vele, hogy rövid pár hónap alatt egészen lesoványodott s olyan lett, akár a csontváz. Családja ismételten is ajánlott fel Nyáryért roppant összegeket

semmit sem akarnak a szabadon bocsátásról hallani.

Már teljes egy esztendő telt el Nyáry Konstantinápolyban kimondhatatlanszenvedések között, midőn 1553. év végén maga a magyar király kezdte kiszabadítását sürgetni. A királynak egy követsége járt akkor a portánál, hogy a török császárral a béke felől alkudozzék. E követség tagjai, Verancsics pécsi püspök és Zay Ferencz, a király egyenes megbízása folytán szóba hozták a szultán előtt Nyáry Lőrincz szabadon bocsátását. De a császár azt felelte, hogy előbb a békét köll megkötni, csak úgy kerül majd sorra a Nyáry Lőrincz ügye. Azonban a békét nem lehetett megkötni, mert a szultán el nem fogadható föltételeket szabott. A követek maguk vallották meg Nyárynak, hogy kiszabadításához nincs remény.

ÜNNEPEK UTÁN. (Lásd a 37. lapon.)

Szomorú egyformaságban folytak most a szerencsétlen fogoly napjai. A teljes reménytelenség sötét vonásokat rajzolt arczára. Hetekig elvult a nélkül, hogy csak egy szó is jött volna ajkára.

Történt egyszer, hogy a börtön-őrségnek egyik tisztje barátságosan megszólította Nyáryt, s noha ez tartózkodva, sőt vissza utasítólag viselkedett, a tiszt mégis meg nem szűnt őt biztosítani, hogy részt vesz szomorú sorsában és örömet segítene rajta, ha módjában volna. Aztán behatóan tudakozódott, mi

váltságdíjul, de Ali, a budai basa, aki közbenjárását megígérte volt, azt izente vissza mindig, hogy Konstantinápolyban

volt Nyáry Magyarországon, miként jutott fogságba és minden úton-módon arra törekedett, hogy a fogoly bizalmát megnyerje. De Nyáry attól tartott, hogy eselt akarnak neki vetni, hogy valami vallomást akarnak tőle kicsalni. Azért állandóan zárkózott maradt s a katonatiszt fürkésző kérdéseire csak egy-egy rövid szóval felelt. Mily nagy volt azonban meglepetése, midőn a tiszt neki egyszer magyar nyelven így szólt:

— Ne idegenkedjél tőlem, jó uram, nem akarom én a te vesztedet, hanem ellenkezőleg, ki akarlak téged szabadítani szomorú fogságodból. Én is magyar ember vagyok s épp oly hön vágyódom haza, mint te. Ha feltétlenül bízol bennem, úgy két hét múlva szabadok leszünk.

És most elbeszélte neki a tiszt, hogy Magyarországon Huszár István nevet viselt, hogy tíz éves korában került török fogságba, két héttel azután, hogy atyja a harcban elesett volt. Már az úton Törökország felé meghalt édes anyja is, és őt megvette egy előkelő vámtiszt, aki saját gyermekeivel együtt taníttatta a török nyelvre s a mohammedán vallásra. Mire felnőtt, ura őt a jancsárok seregébe adta, ahol jó magaviseletével és szorgalmával egész a hadnagyságig vitte föl. De szívében kiolthatatlanul élt a szeretet az ő népe iránt, és ellenállhatatlanul vonzotta őt a honvágy Magyarország felé. A többi keresztyén foglyoktól tudta meg, kicsoda Nyáry Lőrincz, s hogy mekkorra szolgálatokat tett ő a magyar hazának. Ő tehát föltette magában, hogy kiviszi azt, amiben a király követői hiába fáradoztak, kiszabadítja Szolnok híres hőseit s az ő sorsához fűzi a saját sorsát teljes életére.

Most már Nyáry nem kételkedett többé a tiszt igaz és őszinte szándékában. A legközelebbi újholdra állapították meg a szökés idejét, mert akkor került

az őrállásban megint Huszárra a sor. Az alatt Nyáry a magyar követtől pénzt vett fel kölcsön, Huszárnak pedig sikerült egy francia hajót keríteni, a mely éppen akkortájt készült az Arany Szarvat *) elhagyni. E hajó kapitánya késznek nyilatkozott embereinket egy bizonyos összegért Velenczébe elvinni.

A nagy nehezen várt újholddal együtt eljött az új őrálló csapat is Huszár vezetése alatt. Ez azonnal odasugott Nyárynak, hogy rendjén van minden. Hogy azonban minden gyanút elhárítson, az nap igen keményen bánt a foglyokkal, sőt Nyáryt meg is akarta botoztatni, s ez csakis a többi rabok nagy rimázkodására maradt el. Este, mikor a foglyoknak ketreceikbe köllött bujniok, eljött a tiszt s megparancsolta a tömlöcztartónak, hogy adja ki neki Nyáryt, el kell őt vezetnie a fővezér elé, akinek sürgetős dolga van a fogollyal. S itt egy titkos jellel értésére adta a tömlöcztartónak, hogy a fogoly feje forog szóban. Csakhogy persze a Huszár lakására siettek. Ott leszedték Nyáry lábáról, kezéről a bilincseket, török ruhába bujtatták, ellátták fegyverrel s aztán sötét, elhagyott sikátorokon át szerencsésen elértek a kikötőbe. A hajón már minden készen volt az indulásra. Éjjél után két óra volt, midőn utra keltek és két héttel rá, a mely idő alatt sok mindenféle bajt és veszedelmet kellett kiállaniok, horgonyt vetettek Velence kikötőjében. Innen egyre mentek pihenés nélkül a turóczi megyei Szucsányig, a Nyáryak állandó lakóhelyéig. Ember nem képes leírni azt az örömet, mely a Nyáry-család minden tagjának a szívét eltölté. Hiszen már-már lemondtak arról a reményről, hogy a család szeretett fejét ez életben még egyszer láthassák, s ime most betoppant váratlanul, minden hír nélkül.

*) Konstantinápoly kikötőjét nevezik így.

MACSKÁS MISI.

— Tréfás mese három képpel. —

MÉG a vajás-kenyerét is ott hagyta Misi nagy elkeseredésében. Hogy is ne, mikor még az édes anyja sem sajnálta.

— Kikaptál? Ugy kellett. Mondtam ugy-e, láss előbb a könyv után, és ha jól elkészültél, akkor mulass kedvedre a macskával. Te pedig eltöltötted vele az időt, az iskolában nem tudtál semmit, a tanító ur megbüntettetett, jól tette.

Hogy még jól tette! Persze, mikor ő az erősebb! Könnyű akkor! És ez így lesz holnap is... meg holnapután is... ez bizony szomorú sors... annak a macskának is jobb dolga van... neki szabad elsétálni, a mikor és a hova tetszik...

A szék karjára tenyerébe dugta arcát és elgondolkozott az ő sorsának e nagy igazságtalansága felől. Aztán egyszerre... nagyot gondolt.

— Minek türjem tovább? Nagy a világ, találok én olyan helyet, ahol jobb dolgom lesz. Megyek is.

Ment is. Mért ne ment volna? Jó lába volt, bírta. Ment mendegélt és el-

jutott a nagy erdőbe, amelyben még soha sem járt.

— Lám, itt vagyok. Mindig ijesztgettek, hogy ne merjek ide elbolyongani, mert eltévedek... az a vén Csámpás bakter meg azt mesélte, hogy itt jár az a boszorkány, aki nyullá, farkassá változtatja az embert. No, szeretnék a szeme közé nézni.

— Nagyon derék, hogy látni kívánsz; itt vagyok!

És ott volt Misi előtt a csuda figura vén asszony, amelyet még soha sem látott. Most már csöppet sem örült, hogy látta. Nagy fekete macska volt a karján... talán azzal fogja megegetni... vagy az is fiu volt valaha?.. s most ő is ilyen macskává változik, aztán szolgálnia kell a boszorkányt? Hatalos ijedelemmel

rogyott térdre.

— Jaj kegyelem, irgalom! Jaj ne bántson... nem tudtam... nem gondoltam.

— Dehogy bántalak! Ne félj semmit. Szeretem én az ilyen jeles ifjakat, akik nem ijednek meg a görbe uttól. Én csak annak vetek gáncot, aki nem akar az én utamon járni. A barátaimat megsegítem.

— JAJ. KEGYELEM!

Ez már derék. Misi azonnal neki batorodott.

— Hát aztán rajtam is tudna segíteni, hogy ne legyen annyi bajom az iskolában?

— Nagyon könnyen. Tudom, jobb szeretsz a macskával játszani. Hát ezután teheted kedvedre és neked adom ezt a szép fekete macskát. Ez legyen mindig veled, akkor hatalmasabb leszel mindenkinél; az megvédelmez, még ha nem tudod is a leczkédet.

— Ide vele! Jaj de derék, kedves cicza! Ilyen pajtás köll nekem. Most már haza térhetek.

Vigan tért haza s éppen akkor ért az iskola elé, mikor pajtásai is gyülekeztek.

— Most mindjárt megtudom, jól segít-e a boszorkány. Nem tudok semmit a leczkémből, de azt mondta, ne féljek.

— Ne is félj, itt vagyok én, sugta a fekete macska.

Az iskolában nagyot néztek a fiuk, hogy Misi milyen pajtással jön; de mihamar abba hagyták az ingerkedést, mert a fekete macska rettentően veszedelmesnek látszott. Egyelőre azonban meghúzódott Misi mellett s a tanító, mikor belépett, nem vette mindjárt észre.

— No Misi, megtanultad-e, amit föladtam?

— Nem én!

— Nem? No akkor hát ülj ki oda középre szégyenhelyre és addig ne merj mozdulni, míg meg nem tanultad.

Kiülni kiült Misi, de tanulni esze ágába sem jutott. Mert ott termett vele a fekete macska is, a vállára ugrott és javában játszani kezdtek.

JÁTSZANI KEZDTEK.

Ez már csakugyan nem igen illett ide s nem esoda, hogy a tanító haragosan rákiáltott:

— Micsoda okatlan vásott csiny ez? Mit keres itt ez a macska?

— Velem van. Ez az én legkedvesebb pajtásom.

— Tüstént dobd ki az ajtón!

— Nem lehet. Nekünk mindig együtt kell len-

nünk.

A tanító rábámult s talán olyat gondolt, hogy ez a macska a Misi szüleinek valami kedves jószágáé, most ide tévedt és Misi nem mer megválni tőle, nehogy a macska eltévedjen.

— Jól van no, hát maradjon, de tedd le a földre és tanulj.

— Eszem ágában sincs. Én többé egy bötüt sem tanulok.

— Nem-e?

— Nem én!

— Azt mindjárt meglátjuk, ha ezzel a pálczával megsimogatlak.

A tanító mérgesen közeledett a veszedelmes szerszámmal és Misi szorongani kezdett, hogy most mindjárt baj lesz. De a fekete macska oda sugott:

— Ne félj, itt vagyok én!

Aztán fölborzolva a szőrét, pöfögve és prüszkölve, nyávogva, de tisztán érthetőleg kiáltá:

— Aki ide mer közeledni, annak orrát leharapom, mindkét szemét kikaparom! Jertek hát!

Dehogy mentek! Biz én nem csodálom, hogy a rettenetes fekete macska meg-

FUTOTT... KI AJTÓN, KI ABLAKON ÁT.

szólására mindenki, még a tanító is, félholtra ijedt és úgy futott, ahogy bírta, ki ajtón, ki ablakon át. Misi csakhamar maga maradt a macskájával és nagyot nevetett.

— Így már jól van. Most mehetünk játszani.

Kisétáltak. Egy nagy fa volt közel,

azon nagy sereg veréb csiripolt. A fekete macska hirtelen felszökött a fára.

— Hohó, koma! Nem szabad tőlem megszöknöd! kiáltott Misi utána.

— Hát jőjj te is; én segitettem rajtad, most te segíts verebet fogni.

Gyorsan kapaszkodott Misi a fára, nehogy drága pajtását elveszítse; az ör-

döngős
följebb
olyan v
bírta, k
bukott
nagyot
lóján.
homlok
fölébre

tam?
hogyn
azon a
loghoz
lök ve

VIT

N

sóim k
jó csip
szereti
van jó
tükkör
ság, a
föltesz
nyok
lyázás
egészs
az üg
volna.

Nim
baja.
nem fo
és leg
még j
fordul
eresz
lunk
igen k
magy
hajlat

döngös macska azonban mindig följebb följebb mászott, Misi pedig utána, végre olyan vékony ágra jutott, hogy meg nem bírta, letört és Misi rettentő sikoltással bukott... bukott mélyen le... míg végre nagyot koppanva elteriült... a szoba palólóján. Ugy oda ütötte a könyökét meg a homlokát, hogy rögtön és tökéletesen fölébredt.

— Nini... ejnye... hát csak elaludtam?... Jaj a könyököm! Bizony jobb, hogy nem igaz... hova jutottam volna azon a görbe uton! Inkább lássunk dologhoz, az egyenes igaz uton nem kerülök veszedelembe.

VITORLÁS KORCSOLYÁZÁS.

(Képpel a czímlapon.)

NEM is kérdem, mert ugy is tudom, hogy sokan vannak az én kis olvasóim közt, akik mostanában lesve lesik, jó csipős hideg van-e odakint? Mert azt szeretik, ha mentül jobban fagy. Akkor van jó kemény jég, tó, patak, folyó sima tükkörré fagy és kész a pompás multság, a csuszkálás, korcsolyázás. Azt is fölteszem, hogy a nagyobbacsák, leányok és fiuk egyaránt, ügyesek a korcsolyázásban és szeretik ezt a kellemes, egészséges multságot, melynél úgy érzi az ügyes korcsolyázó, mintha szárnya volna, mintha röpködni tudna.

Nincs is ennek a multságnak más baja, csak az, hogy sokszor éppen akkor nem folytathatjuk, mikor legjobb kedvünk és legtöbb időnk volna hozzá. Mert este még javában fagyott, de reggelre megfordult az idő, olvad a hó, csöpög az eresz és a jég megpuhul. Mert mi nálunk Tél apó ritkán tud nagyon sokáig igen keménynek megmaradni; a mi szép magyar földünk nincs a zord, hideg éghajlat alatt s ha a tél eltart is pár hó-

napig, de közben meg-megenyhül és elrontja a korcsolyázó pályánkat.

Már ebben aztán jobb dolguk van azoknak, akik messze északon élnek. Ambár én bizony nem tudom, cserélnék-e mégis velök. Tőlük tanultuk a korcsolyázást, ami nekünk csak multság, de az északi népeknek sokszor igen komoly és szükséges foglalkozás. Ott a tél hónapokig egyformán kemény, a nagy vizek, még a tengerek is befagynak és nagyon nehezen boldogulna, aki közönséges módon akarna a sik jegen végig sétálni. De ha korcsolyát köt, gyorsan végig siklik és nem bánja, hogy nem csónakázhat mint nyáron. Ott mindenki tud korcsolyázni, mert e nélkül nagyon sokszor megakadna.

Mivel pedig régi, nagyon régi idők óta gyakorolják a korcsolyázás mesteriségét, sok félét kitaláltak, amit máshol nem ismernek. Legszebb a vitorlás korcsolyázás, a melynél a korcsolyázó igazán azt hiheti, hogy röpködni. Mert valósággal a szél viszi, neki magának alig kell a lábát mozdítani.

A vitorlás korcsolyázó olyan, mintha ő maga hajó volna, mely vitorlával van felszerelve. A vitorla erős vászonból készül és vékony rudakra van kifeszítve, az egészet pedig a hátára erősíti a korcsolyázó, a mellen keresztül kötött zsinórzattal. A vitorla alsó végéhez hosszú kormányrud van fűzve mind a két kéz számára való fogóval; ezzel igazgatja a korcsolyázó a vitorlát, hogy a szél ugy és arra hajtsa, a merre a korcsolyázó akar menni.

Természetes, hogy a vitorlás korcsolyát csak akkor lehet használni, mikor szél fúj, ami azonban télen majd mindig megvan. Ilyenkor aztán a korcsolyázó, amint kiállt a jégre, csak éppen hogy egy kissé megmozdítja a lábait, — a szél elvégzi a többi, röpködni gyorsan előre s az ember olyanformát érez.

mintha szárnya nőtt volna. Csakhogy az ilyen szárnyas állapotban vigyázni kell, mert igen könnyen megesik, hogy az ember éppen azért terül végig a jégen, mert szárnya van. Ha ugyanis a szél belefúj a vitorlába és a korcsolyázó nem tartja szabályosan előre a lábát, akkor vitorlástul, mindenestül felborul és annál nagyobbat koppan a jegen, minél gyorsabban hajtotta a szél. De aki ügyes, még ilyenkor sem üti meg magát, mert ha már érzi, hogy meg nem állhat, hátra felé igyekszik bukni; így pedig a vitorla föltartóztatja az esésben.

Ez a furcsa korcsolyázás természetesen csak ott lehetséges, ahol igen nagy tó vagy éppen tenger van s a szél kedvére végig száguldhathat a sikon. Nálunk legföljebb a Balaton taván lehetne megpróbálni.

FORGÓ BÁCSI POSTÁJA.

Endresz Juliska. Teljes szívemből viszonzom jó kívánságaidat és viszonozzák kis olvasó társaid is, kikről oly kedvesen megemlékezted. — **Katzburg testv.** Ügyes. Meg fog jelenni. — *Több levélről a jövő számban.*

JÓTÉKONYSÁG.

»GYERMEKBARÁT«

Szükségkötő és gondozás nélküli iskolás gyermekeket gyámolító egyesület.

Budapest, 1891 január hó 8-án.

A „Kis Lap“

tekintetes szerkesztőségének

Budapesten.

A folyó hó 4-én tartott választmányi ülésen be lett jelentve, hogy tekintetes szerkesztő ur a becses lapjában megindított gyűjtésből 40 frtot juttatott az éhező iskolás gyermekeknek.

Kedves kötelességet teljesítünk, midőn tekintetes szerkesztő urnak, valamint a „Kis Lap“ kedves olvasóinak ezen adományért hálás köszönetet mondunk, egyben azon reményünknek is kifejezést adunk, hogy az éhező iskolás gyermekek sorsa iránt tekintetes szerkesztő ur és b. lapjának kedves olvasói a jövőben is érdeklődni fognak.

Maradtunk mély tisztelettel

Weisz Ödön

egyesületi titkár.

Berecz Antal

egyesületi elnök.

*

Az éhező és fázó gyermekek részére:
Katzburg Aladár és Gusztáv gyűjtése 6 frt. (Egyes adakozók: Papa 1 frt., Mama 55 kr., Rosalie néni 1 frt., Laura néni és Ármin bácsi 1 frt., Izidor bácsi 40 kr., Feri bácsi 30 kr., Máj testvérek 25 kr., U. S. 20 kr., K. K. és K. E. 20 kr., N. N. 10 kr., Katzburg Jolán 30 kr., Katzburg Aladár és Gusztáv 70 kr.) Kherndl Margit 2 frt., Endresz Juliska 1 frt., Seligmann Elza, Rezső *) és Aranka 3 frt., Bayer Emilia 1 frt., Dr Gardos Jánosné 5 frt.

Az Ég áldása legyen a kegyes adakozókon.

Forgó bácsi.

*) Figyelmeztetlek, hogy a »Rezső« nem név, csak erőszakosan van ráhúzva a »Dezső«-re, melynek eredetije a latin »Desiderius« vagy »Desideratus«. Ha helyes a »Rudolf«-ból sajtolt »Rezső«, akkor épp oly helyes az »Adolf«-ból csinált »Ezső«, a »József«-ből »Jezsó«, »Arnulf«-ból »Azsó«, a svéd »Olaf« és »Gusztav«-ból (a svéd »Gustaf«-nak írja) »Ózsó« és »Gezsó«, vagy az olasz »Pandolfo«-ból a »Pezső« stb. Láthatod e példákból, hogy a »Rezső« név nem helyes. Hát légy te csak »Rudolf«, vagy, amíg kis fiú vagy: »Rudi«, ami kedves hangzású és helyes kicsinyítés.

F. b.